

Naše

ZÁŘÍ 2026

fórum



*Moudrost se sama chválí
a slaví uprostřed svého lidu...*

Sir 24,1

POKYNY PRO OSOBNÍ PŘÍTOMNOST A SPRÁVNÉ POUŽÍVÁNÍ INTERNETU V BRATRSKÉM ŽIVOTĚ

1. Úvod
2. Důležitost živé přítomnosti v životě bratrského společenství
3. Situace, kdy nelze v rámci bratrského společenství konat virtuální setkání
4. Příloha 1. Praktická doporučení pro organizaci online setkání při zachování bratrského ducha

1. ÚVOD

Rychlý pokrok technologií a vznik nových forem komunikace představují pro naše bratrská společenství nové příležitosti a zároveň vyvolávají nové otázky a výzvy, které vyžadují pečlivé rozlišování.

„Pokrok v technologiích umožnil nové druhy lidských interakcí. Otázkou už ve skutečnosti není, zda se zapojit do digitálního světa, ale jak. Zejména sociální média jsou prostředím, kde lidé interagují, sdílejí zkušenosti a pěstují vztahy jako nikdy předtím. Zároveň však, vzhledem k tomu, že komunikace je stále více ovlivňována umělou inteligencí, vyvstává potřeba znovuobjevit lidské setkání v jeho samém jádru.“¹

Tento text se snaží právě tyto obavy řešit: je zamýšlen spíše jako bratrská směrnice než jako právní dokument. Měl by být vnímán jako praktická podpora bratrského života, nikoli jako oficiální nebo právní reference. Účelem těchto doporučení je zdůraznit aktivní živou účast bratrů a sester na životě bratrského společenství a zdůraznit prioritu osobních setkání před online komunikací.

Jak již bylo uvedeno, dnešní svět nabízí mnoho možností, podporovaných rychlým rozvojem technologií a nových komunikačních prostředků. Naše komunity nemohou zůstat nedotčeny tímto pokrokem, který se stal ještě zřetelnějším během pandemie COVID-19, kdy jsme hledali způsoby, jak prolomit izolaci a pěstovat bratrské vazby.

Na jedné straně nám pandemie COVID-19 odhalila internet jako vynikající nástroj pro mezilidský kontakt v době, kdy osobní setkání nebyla možná. Po-

mohl udržet bratrskou komunikaci a zapojení a umožnil radám na všech úrovních pokračovat ve fungování a plnit své úkoly.

Objevilo se však nebezpečí, že relativně snadná dostupnost a flexibilita online prostoru vedla některá BS k preferenci virtuálních setkání. Někteří členové OFS se setkání osobně neúčastní a hodlají se jich zúčastnit přes Zoom nebo Google Meet. Lidé se tak mohou stát spíše diváky než účastníky.

Je důležité zdůraznit, že **ŽIVÉ SETKÁNÍ JE HLAVNÍ FORMOU ŽIVOTA A FUNGOVÁNÍ BRATRSKÉHO SPOLEČENSTVÍ. Ze všech různých možností MUSÍ BÝT osobní setkání prioritou pro naše bratrská společenství.**

2. DŮLEŽITOST ŽIVÉ PŘÍTOMNOSTI V ŽIVOTĚ BRATRSKÉHO SPOLEČENSTVÍ

Musíme zvážit důležitost bratrství pro naplňování našeho povolání. Koneckonců, jednou z hlavních hodnot pro sekulárního františkána je bratrský život. Je to vhodný způsob, jak uvést naše sekulární františkánské povolání do praxe.

Pocit sounáležitosti je pro bratrské společenství zásadní. Tento pocit nelze brát jako samozřejmost. Musí být budován skutečnou přítomností v životě bratrského společenství: *„Smysl pro spoluodpovědnost vyžaduje od členů osobní přítomnost, svědectví, modlitbu a aktivní spolupráci podle možností každého jednotlivce a případný podíl na animaci bratrského společenství.“ (GG CC čl. 30.2).*

Tradici nazývat františkánská společenství „bratrskými“ založil sám svatý František z Assisi (GG KK 28.1). Pro něj bylo bratrství způsobem

formování živou přítomností Krista, tak jak je zjeven v evangeliu. Ve svém Testamentu František identifikuje podstatu svého povolání jako zjevení od Nejvyššího. Jasně říká, že neměl v úmyslu shromažďovat druhy ani zakládat řád; spíše to byl Pán, kdo mu svěřil bratry. Bratrství – ústřední bod jeho evangelijního povolání – se tedy nejeví jako lidská iniciativa, ale jako dar Boží vůle.

Povolání k sekulárnímu františkánskému řádu je povoláním žít evangelium v bratrském společenství (GG KK čl. 3.3):

- 1) Jsme povoláni „hledat Krista živého a působícího v bratřích a sestřích“ (Řehole OFS 5);
- 2) Bratrství je jedním z nejdůležitějších míst, kde dochází k našemu osobnímu posvěcení a proměně srdce (Řehole OFS 7);
- 3) Jsme povoláni k tomu, abychom budovali svět, který je bratrštější a více odpovídá evangeliu, aby se tak uskutečňovalo Boží království. “ (Řehole OFS 14);
- 4) Jako bratrské společenství jsme povoláni „vždy působit jako kvas v prostředí“, ve kterém žijeme, skrze svědectví naší bratrské lásky (GG CC čl. 19).
- 5) Posláním bratrského společenství je být „viditelným znamením církve, společenstvím lásky“ (Řehole OFS 22).

Na základě výše uvedeného můžeme identifikovat následující argumenty ve prospěch živých setkání proti virtuálním:

- Bratrství je zakořeněno v rodinném příbuzenství

Rodinný život zahrnuje vřelost, příbuzenství a bratrskou podporu. Tyto vlastnosti nelze plně prožít virtuálně. Plnost lásky nelze virtuálně sdělit. Láska vyžaduje realitu doteku, objetí, živé přítomnosti. Pravá rodinná pouta se posilují časem stráveným společně, nikoli prostřednictvím obrazovek.

- Setkání s Kristem se odehrává v reálných vztazích

Služba nebo láska k druhým je praktický způsob, jak milovat a setkávat se s Kristem v našem bratru nebo sestře. Virtuální setkání nemohou zprostředkovat jemné, ale důležité znaky lásky: úsměv, tichý sdílený okamžik, povzbuzení pohledem nebo gestem. Pouze bratrství poskytuje prostor, kde jsou srdce posvěcena a proměněna do podoby Kristovy. Online setkání mohou usnadnit výměnu informací, ale nemohou nahradit živé bratrství, kde Kristus působí skrze přítomnost každého bratra a sestry. Bratrský život je proto privilegovaným místem milosti, kde se Kristus zpřítomňuje skrze vzájemnou lásku, odpuštění a sdílenou modlitbu. „*Naše vztahy s druhými a s našim okolím by měly živit náš vztah s Bohem, který je nejdůležitější, a musí být viditelný v těchto vztazích.*“²

- Bratrství je zaměřené na poslání

Online setkání nevyhnutelně izolují člena BS od jeho přirozeného prostředí a oslabují jeho poslání být kvasem lásky ve světě. Pravé bratrství není jen o výměně slov nebo myšlenek; jde o sdílení života, přítomnosti a evangelijního poselství.

- Virtuální náhražky riskují oslabení pocitu sounáležitosti

Pocit sounáležitosti je nezbytný, ale ne automatický; musí být budován sdíleným životem. Online setkání riskují, že bratrství omezí na funkční nebo administrativní strukturu, spíše než na živé společenství.

3. SITUACE, VE KTERÝCH SE VIRTUÁLNÍ SETKÁNÍ NEMOHOU KONAT V RÁMCI BRATRSKÉHO SPOLEČENSTVÍ

Kromě všech duchovních úvah o důležitosti živé přítomnosti členů OFS v životě BS existují určité konkrétní podmínky, kdy je osobní přítomnost během bratrských setkání nevyhnutelná. Některé úkony nelze provádět na dálku. V některých zvláštních případech církev požaduje

fyzickou přítomnost.

Zde jsou případy bratrského života, kdy je osobní přítomnost povinná a nelze ji nahradit účastí na dálku:

1) Doporučuje se, aby se během iniciačního období, které je určeno k rozlišování povolání a vzájemnému seznámení mezi BS a uchazečem o členství (GG CC čl. 38.1), se uchazeč osobně účastnil bratrských setkání.

2) Kroky pro vstup do sekulárního františkánského řádu:

Jak uvádí Rituál OFS: „*Při začleňování nových bratří a sester a kandidátů profese do Sekulárního františkánského řádu se po období seznamování s řádem a přípravy (období iniciace) postupuje takto: období počáteční formace alespoň jeden rok a slib zachovávat Řeholi (profese) neboli rozhodnutí žít podle evangelia. Těmto základním krokům předchází obřad představení a přivítání uchazeče a je k nim přidána obnova profese, ať již ve formě dočasné profese či oslavy výročí profese.*

Celé bratrské společenství je zavázáno podílet se na tomto postupném začleňování.³ Přítomnost komunity je živým znamením, které nabízí pocit podpory a sounáležitosti. V tomto prostředí nový bratr nebo sestra objevuje krásu povolání sekulárního františkána – povolání, které je prožíváno v rámci konkrétního bratrského společenství, kde se učí žít v bratrské jednotě, službě a radosti ze společného života.

3) **Právní úkony**, jako jsou volby (na všech úrovních).

4) **Podpora povolání:** příklad bratrského života, společenství lásky, může být jedním z nejdůležitějších nástrojů pro šíření povolání. Lásky a jednoty v bratrství, rodinná atmosféra, přitahují ostatní.

S ohledem na všechny výše uvedené argumenty týkající se priority živých setkání v životě bratrského společenství je nicméně třeba uznat, že online setkání se stala součástí praxe mnoha bratrských společenství OFS. Virtuální setkání se skutečně

hojně využívají v práci rad na různých úrovních, během formačních kurzů a seminářů, v modlitebních iniciativách a jině. Díky internetu se komunikace mezi různými úrovněmi Řádu neustále zlepšuje. Online setkání se také stala způsobem, jak udržovat kontakt s bratry a sestrami, kteří se z různých důvodů nemohou živých setkání účastnit. Přesto vedle zjevných výhod virtuálních setkání vyvstává mnoho otázek a výzev, protože virtuální spojení vytváří pouze iluzorní pocit jednoty a, jak bylo uvedeno výše, nemůže nahradit teplo skutečné přítomnosti a podpory. Za virtuálním společenstvím mohou zůstat nevyřešené problémy a výzvy, které BS nevnímá nebo se jim raději vyhýbá. Například je důležité, zda se někdo nemůže zúčastnit setkání BS, nebo se prostě nechce účastnit bratrského života.

Každé BS musí zkoumat, kdo potřebuje zvláštní pozornost:

- kdo se nemůže zúčastnit setkání BS, ale může ho někdo dovést;
- kdo se nemůže účastnit setkání BS, ale může být navštěvován bratry a sestrami;
- kdo má potíže se setkáváním s ostatními;
- kdo se může účastnit, ale chybí mu povědomí o důležitosti aktivní účasti na životě BS.

BS musí být atraktivní a inspirativní. Musí existovat důvod, proč se někdo nechce účastnit bratrského života. Možná je důvodem nedostatek rodinné atmosféry a důvěry, konflikty, drby atd. Takovou situaci nelze virtuálně vyřešit ani překonat.

PŘÍLOHA 1

PRAKTICKÁ DOPORUČENÍ PRO ORGANIZOVÁNÍ ONLINE SETKÁNÍ PŘI ZACHOVÁNÍ BRATRSKÉHO DUCHA

Online setkání nemohou být jediným způsobem, jak se může bratrské společenství setkávat. Mohou být doplňkovou, výjimečnou praxí, **ale ne náhradou za osobní setkání.**

Zde je několik praktických doporučení, jak organizovat virtuální setkání jako doplňkový nástroj pro komunikaci v OFS:

1) Bratrské společenství by mělo pomáhat členům s osvojením technologií potřebných pro virtuální setkání, protože ne každý má potřebné dovednosti nebo znalosti k efektivnímu zapojení. Je lepší to udělat před online setkáním. Je důležité znát software pro videokonference, který používáte pro virtuální setkání, abyste pomohli ostatním, když je to nutné.

2) Mnoho bratrských společenství praktikuje smíšené formy setkání, kdy se členové, kteří se nemohou zúčastnit živého setkání, připojují online. V takových případech je nutné zvážit dostupnost technického vybavení (webkamera, mikrofon, reproduktory, obrazovka pro přítomné, aby viděli ty, kteří se připojili online atd.), a také organizaci prostoru. Ti, kteří se připojili k online setkání, by měli být schopni dobře vidět a slyšet účastníky a naopak.

3) Online setkání vyžadují speciální organizaci. Doporučuje se určit někoho (jednoho nebo více) jako moderátora (nebo facilitátora) setkání. Může to být někdo z rady nebo jakýkoli jiný člen BS. Odpovědnosti facilitátora se liší v závislosti na situaci a cílech setkání. Zde jsou některé z nich:

- dodržování času schůzky;

- zaměření diskuse na jeden bod;

- plynulé vedení konverzace (aby se zajistilo, že jsou všichni slyšet);

- vytvoření příjemného prostoru, kde se každý cítí ceněný a může se zapojit do diskusí nebo rozhodnutí.

4) I online setkání by mělo podporovat rodinnou atmosféru a posilovat vazby uvnitř BS. Aktivní účast všech účastníků je v online setkáních velmi cenná. Bratrský duch během online setkání není možný bez:

- respektu ke všem účastníkům;
- aktivní přítomnosti a naslouchání;
- vyhýbání se přerušování ostatních;
- Online schůzka bude mnohem příjemnější, pokud si účastníci budou moci zapnout video, aby se navzájem viděli.

5) Pro zajištění efektivní online schůzky se doporučuje připravit program a odhadnout čas potřebný pro každou položku. Je důležité být realistický a mít na paměti potřebné priority.

Sekretariát CIOFS pro komunikaci

2026

1 Paolo Ruffini. Směrem k plné přítomnosti. Pastorační reflexe o zapojení se sociálními médii, § 1. Vatikán, 28. května 2023 https://www.vatican.va/roman_curia/dpc/documents/20230528_dpc-verso-pienapresenza_en.html

2 Paolo Ruffini. Směrem k plné přítomnosti. Pastorační reflexe o zapojení se sociálními médii, § 44. Vatikán, 28. května 2023 https://www.vatican.va/roman_curia/dpc/documents/20230528_dpc-verso-pienapresenza_en.html

3 Rituál OFS, předmluva, bod 8.

Překlad: Markéta Terezie Kubešová